

מראי מקומות - מנחות ט'

אינו ראוי לבילה. וכ' דאפשר דמ"מ יכול לבלול זה שמביא, ובלילה אריכתא היא. וכ' דכן משמע, דגם במנחה כזה שייך למלאנה מביטו, מדסתם הגמ' ולא חילק.

(ה) **איתיבי ר"י לרשב"ל, חסר הלוג אם עד שלא יצק ימלאנו, תיובתא - העיר תוס',** הרי זהו משנה בנגעים, ואיך לא ידע ר"ל המשנה, והניח בקו'. וע' בשפת אמת דכ' דר"ל ס"ל דלא דמי לוג שמן דמצורע למנחה, דבמנחה כתיב מן המנחה פרט לשחסרה, קמ"ל קרא דנפסלת גם השאר ע"י חסרון, אבל בלוג מנלן לפסול בחסר, ונהי דצריך לוג, מ"מ ימלאנו ולא מצינו בו פסול בחסר. וע"ע בתוס' הרא"ש בקידושין (נט:): דהק' כקו' זו על מה שאתותב ר"ל שם ממשנה, ותי' שהי' מחלק ר"ל שום חילוק, אלא דלא הי' כדאי בעיני בעלי התלמוד לסדר בתלמוד, והעמידו דבריו בתיובתא, וכ' דכן יש לפרש בכל מקום שסותר דברי האמורא מתוך המשנה.

(ו) **שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה ר' יוחנן** אמר מקטיר קומץ עליהן - ע' בקהלות יעקב (ו') שכ' דמסתימת לשון הגמ' משמע דבכל אופן ס"ל לר' יוחנן דמקטיר הקומץ, אפי' אם חסרו בין קמיצה לקידוש הקומץ בכלי. אלא דהק' דהא בזבחים כה"ג לא מהני, שהרי אם נעשה הבהמה בעל מום קודם הקבלה פסול, כמבואר בזבחים (כה:), דהצורם אוזן של הפרה קודם קבלת הדם פסול, וכיון שחסר כבעל מום דמי, כמבואר בהמשך הסוגיא, א"כ ה"נ לכאור' כשחסרה קודם קידוש כלי שהוא הוא הקבלה של הקומץ, ראוי לומר שנפסלה המנחה. וע"ש מש"כ ליישב קו' זו באריכות.

(ז) **כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אינו זורק את הדם - הק' באילת השחר,** מנלן שיהי' הדין כן, הרי מסברא יש לומר דמצטרפי, שהרי סכ"ס התיר כזית לדינם, רק דחצי זית דינו לאכילת אדם וחצי לאכילת מזבח, והניח בקו'.

(א) **איתמר בללה חוץ לחומת העזרה, ר' יוחנן** אמר פסולה - הק' תוס', איך אפשר שיהי' פסולה, הרי אם לא כלל כלל כשר. ותי' תוס' דמ"מ בללה חוץ לעזרה גרע. וביאר בחי' הגרי"ז דכיון דחוץ לעזרה אין המעשה כלום וכלא בללה דמי, ובמנחה הרי בעינן שיהי' ראוי לבילה, הא כאן שוב אין ראוי לבילה בפנים, שהרי כבר בלולה במציאות, ואין שייך בה בלילה. אולם ע"ש שהעיר דהמשך התוס' לא משמע דזהו סברתו, ע"ש דהניח דברי תוס' בצ"ע.

(ב) **כיון דעשייתה בכלי הוא, וכו' - ע' ביד דוד** שהביא מש"כ הרמב"ם דבלילה לא היתה בכלי שרת, אע"ג דפסק כר' יוחנן, והביא דהכס"מ הניח דברי הרמב"ם בצ"ע. וביאר היד דוד דהרמב"ם הבין דאין כוונת הגמ' דהבליה היתה בכלי שרת, אלא דהבליה היתה בכלי ושוב נותנה לכלי שרת אחר. וע"ע באילת השחר דכ' דאם אמרי' דעשייתה בכלי היינו כלי שרת, א"כ מ"ט דר"ל דמכשיר בחוץ, והרי כלי שרת אינו מכשיר אלא בפנים, ובחוץ אין לו מעלת כלי שרת, ומ"ט מקרי בלילה בכלי שרת. ואין משמע דהמנחה כשרה אלא דאינו יוצא מצות בלילה, ואם לא הי' כלי שרת א"ש, וכדברי היד דוד בהרמב"ם.

(ג) **ר' יוחנן אמר יביא מתוך ביתו וימלאנה, קמיצה קבעה לי - פרש"י,** דכל זמן דלא קמיץ לא מיקריא מנחה. וכ' יד דוד, דודאי לר' יוחנן אף קודם הקמיצה קדושה, ולהכי ס"ל לעיל בסמוך דבלילה חוץ לחומה פסולה, דהבליה צריך שתהי' בפנים, ומ"מ לענין זה לא קבעה שלא יכול להוסיף עליה. וכ' עוד דלר"ל דס"ל דקידוש כלי קבעה לה, מ"מ כיון דלא בעי כהונה לא פסלה בבליה חוץ לחומה.

(ד) **יביא מתוך ביתו וימלאנה - ע' בחזון איש** (כ"א, ט"ו) שכ' שיש לע' במנחה הטעונה שמן ונחסרה אחר בלילה אי יכול למלאנה, ולכאור' כיון שכבר קיים מצות בלילה שוב

והמיעוטים בתורת מיעוט, עושין כן. ורק היכא דאין סברא לעשות כל כמה ריבויים או מיעוטים, ויותר מסתבר לומר דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, אז אמרי' כן. והק' החק נתן עליו מסוגיין, דאפשר לקיים המיעוטים ולומר חד לגופי', שמאלית ולא ימנית, וחד לשמאלית דעלמא, ומ"מ פריך הגמ' ולימא אין מיעוט אחר מיעוט, וכו'. ות' החק נתן, דמה דאמרי' דאין עושין מיעוט אחר מיעוט אלא במקום שאין מקום לדרוש להיפוך, היינו רק היכא דיכול לקיים המיעוטים באותה ענין, אבל כאן, דאם קיים כל המיעוטים יהי' המיעוט דשמאלית לעלמא, אז עדיף לומר דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, ועע"ש באריכות גדולה.

(ח) **ומאן דפסל שאני הכא דאמר קרא והרים הכהן מן המנחה וכו'** - ולכאו' יש לתמוה, דאם שייך לחלק בין זבחים למנחות, משום דרשי' דעד דאי' לכולה מנחה לא יקטיר, א"כ למה תנן דכמדת ר' אליעזר כשרה, הרי יתכן דאף דר"א ס"ל דזבחים כשרה אם אין בשר, מ"מ שאני מנחות דכתי' בהו קרא. וכ' בשטמ"ק (השמטות, ב') דס"ל לר' יהושע דכיון דגלי קרא בזבחים שהדין כן, הי' מסתבר לדרוש הפסוק כן לענין מנחות ג"כ [ומשמע מדבריו דמה דאי' כמדת ר' יהושע וכו', אין הכוונה דחז"ל הוציאו זה משיטתו לענין זבחים, אלא שהוא אמר כן לענין מנחות ג"כ, והלשון כמדת הוא לפרש שהוא באמת לשיטתו]. וע"ע בקרן אורה דגם משמע מדבריו דלשון כמדת היינו רק משום דעיקר קראי בזבחים כתיבי, אבל באמת נח' בהדיא לענין מנחות ג"כ, ע"ש בדבריו.

(ט) **צבור שאני, הואיל ואשתרי טומאה לגבייהו, אישתרי נמי חסרות- הק' בחי' הרשב"א, א"כ אפי' עד שלא פרקה נפרס לחמה נמי, אמאי קתני דהלחם פסול ואין מקטיר עליו בזיכין, הא אשתרי חסרון לציבור. וכ' דשמא י"ל דטעמא דקודם שפרקה נפרס דאינו מקטיר הבזיכין היינו משום דאכתי לאו קרבן ציבור מקרי, משום דכל זמן שלא התחיל לעשות בו שום עבודה לא מקרי קרבן ציבור, דהא לא נתקדש בעבודה, אבל משפרקה דהוי כקמיצה דמנחה, הואיל והתחיל לעשות בו עבודה, עבודות של קרבן ציבור מקרי.**

(י) **ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו- העיר הקרן אורה דלא מצינו תיובתא כע"ז לענין חסד קודם קמיצה, דהא כבר הביא הגמ' ראי' ממשנה לר' יוחנן לענין דין זה.**

(יא) **ואימא אין מיעוט אחר מיעוט וכו' - ע' בחק נתן שהביא מההליכות עולם דצ"ע בגדר הק' דאמרי' דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, שהרי כמה פעמים אי' כמה מיעוטים זה אחר זה וממעטים בכולם, כמו מן הבהמה להוציא את הנעבד, מן הבקר להוציא את המוקצה, וכו', ולא אמרי' דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. ועוד הביא דפעמים דרשי' ריבוי אחר ריבוי למעט, אולם כמה פעמים דרשי' הרבה ריבויים, ומהו הגדר בזה. וכ' דכל היכא דיכולים לקיים הריבויים בתורת ריבוי,**